

וְאָמַר אַחֲתִי. מִה־הָאֲחוֹת לֹא נִפְרְדַת מִן הָאֵחַ לְעוֹלָמִים - אַף כָּאֵן. שְׁהָרִי אִשָּׁה יְכוּלָה לְהַפְרֹד, אֲבָל אַחוֹת לֹא נִפְרְדַת, שְׁהָרִי שְׁנֵי אַחִים לֹא יְכוּלִים לְהַפְרֹד לְעוֹלָמִים וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

וְלָכֵן אָמַר אַבְרָהָם אַחֲתִי הוּא, שְׁהָרִי כָּלֵם הָיָה לְהוֹטִים בְּתוֹךְ קִשְׁרֵי הַכּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת וְעוֹבְדִים אוֹתָם, וְאַבְרָהָם הִנֵּה דָבַק בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה, וְאָמַר אַחוֹתִי, שְׁלֹא נִפְרְדַת לְעוֹלָמִים. וְסִימָן לְדַבָּר - (ויקרא כא) וְלֹאֲחוֹתוֹ הַבְּתוּלָה, שְׁנֹאֲמַר לִפְנֵי הַמָּקוֹם שְׁאַבְרָהָם שְׁרִוֵי בּוֹ.

כְּתוּב (דברים י) אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וְבוֹ תִדְבֹק וּבְשֵׁמוֹ תִשָּׁבַע. הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֲרוּחֵהוּ. אֲבָל בֵּא רֵא, לְה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא לֹא כְּתוּב, אֲלֹא כְּתוּב אֵת ה'. מִה־זֶה אֵת? זֶה הַדְּרָגָה הָרִאשׁוֹנָה, הַמָּקוֹם שֶׁל יְרֵאת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִכְּנֵן כְּתוּב תִירָא, שְׁשֵׁם אָדָם צָרִיף לִירָא לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ (הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא), מִשּׁוּם שֶׁהוּא (בית) דִּין.

וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד - זֶה הַדְּרָגָה הַעֲלִיּוֹנָה שְׁעוֹמֶדֶת עַל הַדְּרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה הַזֹּאת, וְלֹא נִפְרְדִים לְעוֹלָמִים. אֵת וְאוֹתוֹ זֶה עִם זֶה דְּבָקִים וְלֹא נִפְרְדִים. מִה־זֶה וְאוֹתוֹ? זֶה מָקוֹם בְּרִית הַקְּדוֹשׁ, אוֹת לְעוֹלָמִים. שְׁהָרִי עֲבוּדָה לֹא שׁוֹרָה בְּאוֹת וְאֵינּוּ לְעַבְד אֲלֹא לִירָא, אֲבָל הַעֲבוּדָה הִיא לְמַעֲלָה, וְלִכְּנֵן וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד.

וְבוֹ תִדְבֹק - בְּמָקוֹם שֶׁהוּא דְּבָקוֹת לְהַדְּבֹק שֶׁהוּא גּוֹף שְׁשׁוּרָה בְּאֲמָצַע. וּבְשֵׁמוֹ תִשָּׁבַע - הַמָּקוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁל הַדְּרָגוֹת, וְסִימָן לְדַבָּר - (ירמיה ל) וְאוֹת דְּוֹד מִלֶּפֶס אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. מִשּׁוּם כִּף אֲתַדְּבֹק אַבְרָהָם בְּמַהִימְנוּתָא כַּד נָחַת לְמַצְרַיִם וְכַד אָזַל לְאַרְעָא דְּפְלִשְׁתִּים. לְפָר נֶשׁ דְּבָעָא לְנַחְתָא גּוֹ גּוּבָא עֲמִיקָא. דְּחִיל דְּלֹא יְכִיל לְסַלְקָא מִגּוֹ גּוּבָא, מִה־עַבְד קִשְׁרֵי חַד קִשְׁרָא

מִה אַחוֹת לֹא אֲתַפְּרֹשׁ מֵאַחָא לְעֵלְמִין אוֹף הָכָא. דְּהָא אֲתַתָּא יְכִילַת לְאַתַּפְּרֹשָׁא אֲבָל אַחוֹת לֹא אֲתַפְּרֹשׁ, דְּהָא תְרִין אַחִין לֹא יְכִלִין לְאַתַּפְּרֹשָׁא לְעֵלְמִין וּלְעֵלְמֵי עֵלְמִין.

וּבְגִין כִּף אָמַר אַבְרָהָם אַחֲתִי הִיא, דְּהָא כְּלַהוֹן הוּוּ לְהוֹטִין גּוֹ טְהָרִי כְּכַבִּיא וּמִזְלֵי וּפְלַחִי לוֹן, וְאַבְרָהָם הוּוּ מִתְדַבֵּק גּוֹ מְהִימְנוּתָא וְאָמַר אַחֲתִי דְּלֹא נִתַּפְּרֹשׁ לְעֵלְמִין. וְסִימָנֵיהּ (ויקרא כא) וְלֹאֲחוֹתוֹ הַבְּתוּלָה דְּאֲתַמְר לְכַהֵן, אֲתַרָא דְּאַבְרָהָם שְׁרִיא בֵיה.

כְּתוּב, (דברים י) אֵת יי אֱלֹהֶיךָ תִירָא אוֹתוֹ תַעֲבֹד וְבוֹ תִדְבֹק וּבְשֵׁמוֹ תִשָּׁבַע. הַאי קְרָא אוּקְמוּהֵי. אֲבָל תָּא חֲזִי, לִי אֱלֹהֶיךָ תִירָא לֹא כְּתוּב, אֲלֹא אֵת (דף קיב ע"ב) יי, מָאִי אֵת, דָּא דְרָגָא קְדָמָא אֲתַר דְּחִלָּא דְּקָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּבְגִין כִּף כְּתוּב תִירָא, דְּתַמָּן בְּעֵי בַר נֶשׁ לְדְחִלָּא קָמֵי מְאַרְיָה (קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא) בְּגִין דְּאִיהוּ (ב') דִּינָא.

וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד. דָּא דְרָגָא עֲלָא דְקִימָא עַל הַאי דְרָגָא תַתָּא, וְלֹא מִתַּפְּרֹשָׁאן לְעֵלְמִין, אֵת וְאוֹתוֹ, דָּא בְּדָא דְבָקִין וְלֹא אֲתַפְּרֹשָׁן. מָאִי וְאוֹתוֹ. דָּא אֲתַר בְּרִית קְדִישָׁא אוֹת לְעֵלְמִין. דְּהָא פּוֹלְחָנָא לֹא שְׁרִיא בְּאֵת וְלֹא אִיהוּ לְמַפְלַח אֲלֹא לְמַדְחַל, אֲבָל פּוֹלְחָנָא אִיהוּ לְעִילָא, וּבְגִין כִּף וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד. וְבוֹ תִדְבֹק. בְּאֲתַר דְּאִיהוּ דְּבָקוּתָא לְאַתַּדְּבֹקָא דְּאִיהוּ גּוּפָא דְשְׁרִי בְּאֲמָצַעִיתָא. וּבְשֵׁמוֹ

תִשָּׁבַע אֲתַר שְׁבִיעָא דְּדְרָגִין. וְסִימָנֵיהּ (ירמיה ל) וְאוֹת דְּוֹד מִלֶּפֶס אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. בְּגִין כִּף אֲתַדְּבֹק אַבְרָהָם בְּמַהִימְנוּתָא כַּד נָחַת לְמַצְרַיִם וְכַד אָזַל לְאַרְעָא דְּפְלִשְׁתִּים. לְפָר נֶשׁ דְּבָעָא לְנַחְתָא גּוֹ גּוּבָא עֲמִיקָא. דְּחִיל דְּלֹא יְכִיל לְסַלְקָא מִגּוֹ גּוּבָא, מִה־עַבְד קִשְׁרֵי חַד קִשְׁרָא

לבור עמק, פחד שלא יוכל לעלות מתוך הבור, מה עשה? קשר קשר אחד של חבל למעלה מהבור. אמר, הואיל וקשרתי קשר זה, מכאן והלאה אפגס לשם. כך אברהם, בשעה שרצה לרדת למצרים, עד שלא ירד לשם קשר בפתח את קשר האמונה להתחזק בו, ואחר כך ירד.

אף כך גם פשנכנס לארץ פלשתים. משום כך (משלי יב) שפת אמת תכון לעד. ועד ארגיעה לשון שקר - זה אבימלך שאמר בתם לבכי ובנקין פפי. וכשהחזירו לו מה פתוב? גם אנכי ידעתי כי בתם לבכך עשית זאת, ולא כתוב נקיון פפים.

ועתה השב אשת האיש פי נביא הוא. רבי יהודה פתח ואמר, (שמואל א-ב) רגלי חסידו ישמר וגו'. חסידו פתוב אחד, וזה אברהם שהקדוש ברוך הוא שומר אותו תמיד ולא מסיר ממנו את שמירתו לעולמים. ומה שאמר רגלי - זו אשתו, שהקדוש ברוך הוא שלח שכינתו עמה ושומר אותה תמיד.

דבר אחר רגלי חסידו ישמר - אחד, זה אברהם, שהקדוש ברוך הוא הלך עמו תמיד כדי שלא יוכלו להזיק לו. ורשעים בחשך ידמו - אלו אותם מלכים שהרג הקדוש ברוך הוא באותו לילה שרדף אחריהם.

זהו שפתוב בחשך ידמו, זה הלילה שנקשר בחשך והרג אותם, ואברהם רדף והלילה הרג אותם. זהו שפתוב ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויפם. ויחלק עליהם לילה - זה הקדוש ומשום כך ורשעים בחשך ידמו.

דחבל לעילא מן גובא, אמר הואיל דקשירנא קשרא דא מכאן ולהלאה איעול תמן. כך אברהם בשעתא דבעא לנחתא למצרים. עד לא ייחות תמן קשר קשרא דמהימנותא בקדמיתא לאתתקפא ביה, ולבתר נחת.

אוף הכי נמי כד עאל לארעא דפלשתים. בגין כך (משלי יב) שפת אמת תכון לעד.

ועד ארגיעה לשון שקר, דא אבימלך דאמר בתם לבכי ובנקין פפי. וכד אהדרו ליה מה כתיב גם אנכי ידעתי כי בתם לבכך עשית זאת, ולא כתיב נקיון פפים:

ועתה השב אשת האיש פי נביא הוא. רבי יהודה פתח ואמר (שמואל א ב) רגלי חסידו ישמר וגו'. חסידו פתיב חד, ודא אברהם דקדשא בריה הוא נטיר ליה תדיר ולא אעדי נטירו מניה לעלמין. ומה דאמר רגלי, דא אתתיה, דקדשא בריה הוא שדר שכינתיה עמה ונטר לה תדיר.

דבר אחר רגלי חסידו ישמר. חד, דא אברהם דקודשא בריה הוא אזיל עמיה תדיר בגין דלא ייכלון לנזקא ליה. ורשעים בחשך ידמו. אלין אנון מלכין דקטל קדשא בריה הוא בההוא ליליא דרדף בתרייהו.

הדא הוא דכתיב בחשך ידמו, דא ליליא דאתקשר בפחשוכא וקטל לון, ואברהם רדיף ולייליא קטיל לון, הדא הוא דכתיב ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויפם. ויחלק עליהם לילה, דא קדשא בריה הוא דפליג רחמי מן דינא בגין למעפד נוקמין לאברהם, ובגין כך ורשעים בחשך ידמו. ויפם מיבעי ליה. אלא דא קדשא בריה הוא. פי לא

ברוך הוא שחלק רחמים מן הדין כדי לעשות נקמות לאברהם,